

بلوغ، آسیب‌ها، راه‌حل‌ها

دایره تحقیقات و پژوهش
معاونت امر به معروف و نهی از منکر
نیروی مقاومت بسیج

مرداد ۱۳۸۵

عنوان و پدید آور: بلوغ، آسیب‌ها، راه‌حل‌ها/ دایره تحقیقات و پژوهش معاونت امر به معروف و نهی از منکر نیروی مقاومت بسیج.

مشخصات نشر: تهران: بروج، ۱۳۸۵.

مشخصات ظاهری: ۸۷ ص.

شابک: ۷-۲۴-۸۶۸۳-۹۶۴

یادداشت: فیبا.

یادداشت: کتابنامه: ص. ۸۲.

موضوع: بلوغ.

موضوع: بلوغ (روانشناسی).

موضوع: نوجوانان — روانشناسی.

موضوع: بلوغ — جنبه‌های مذهبی — اسلام.

موضوع: بلوغ — به زبان ساده.

شماره افزوده: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی. نیروی مقاومت بسیج. معاونت امر به معروف و نهی از منکر دایره تحقیقات و پژوهش.

ردیابندگی کنکره: ۷۵/ب/۸۲۱۲/۱۳۸۵

ردیابندگی دیویی: ۴۱۲/۴۶۱

شماره کتابخانه ملی: ۲۱۲۹۱-۸۵ م

نام کتاب: بلوغ، آسیب‌ها، راه‌حل‌ها

تهیه و تنظیم: دایره تحقیقات و پژوهش معاونت امر به معروف و نهی از

منکر نیروی مقاومت بسیج

ویراستار: آمنه سلیقه دار

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

ناشر: بروج

نوبت چاپ: اول / ۱۳۸۵

شابک: ۷-۲۴-۸۶۸۳-۹۶۴

بقایای کتاب و کتب در دسترس معاونت امر به معروف و نهی از منکر

نیروی مقاومت بسیج محترم است.

نشانی: تهران، خیابان ولی عصر (عج)، بزرگراه نیایش، تقاطع سنول، مجتمع

نیایش، معاونت امر به معروف و نهی از منکر نیروی مقاومت بسیج

تلفن: ۲۲۶۶۱۴۲۴

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۹	پیشگفتار.....
۱۳	فصل اول بلوغ‌شناسی.....
۱۴	تعریف بلوغ.....
۱۴	ویژگی‌های بلوغ.....
۱۵	۱- بلوغ یک دوره شمول است.....
۱۵	۲- بلوغ یک دوره کوتاه است.....
۱۵	۳- بلوغ، متشکل از مراحل خاصی است.....
۱۶	۴- بلوغ، دوره تغییر و رشد سریع است.....
۱۶	۵- بلوغ، یک مرحله منفی‌گرایی است.....
۱۶	۶- بلوغ در سنین متغیری واقع می‌شود.....
۱۷	آثار و پیامدهای بلوغ‌شناسی.....
۱۹	فصل دوم: شیوه‌های علمی شناخت بلوغ.....
۲۱	روش‌های مطالعه نوجوانی.....
۲۱	۱- روش‌های مشاهده.....
۲۱	۲- روش پرسشنامه.....
۲۱	۳- روش مطالعه نظامدار.....
۲۲	۴- روش شرح حال نویسی (بیوگرافی).....
۲۲	۵- روش آزمون.....
۲۳	فصل سوم: بلوغ تمثیلی از بهار.....
۲۷	فصل چهارم: رابطه‌های نوجوانان و معرفت‌های اساسی.....
۳۰	ضرورت‌های معرفتی نوجوان در باب بلوغ.....
۳۱	فصل پنجم: آسیب‌شناسی بلوغ.....
۳۱	۱- محدودیت تجربیات زندگی.....
۳۲	۲- نیرومندی غرائز و احساسات.....
۳۳	۳- گروه‌گرایی فعال.....
۳۴	۴- ضعف میانی فرهنگی ارزیابی شناخت نوجوانان از فرهنگ خودی.....
۳۴	۵- تبدیل شدن خانه‌ها به خوابگاه‌ها.....

۳۵	۶- اشتغال روزافزون والدین.....
۳۵	۷- نظام جدید تحصیلی و مشکلات خاص آن.....
۳۷	فصل ششم: مشکلات درسی در دوره بلوغ.....
۳۸	تصویری از مشکلات درسی.....
۳۸	سرحدیادگیری.....
۳۹	شیوه‌های حل مشکلات درسی و آموزشی.....
۴۱	فصل هفتم: مشکلات عاطفی دوره بلوغ.....
۴۲	تصویری از مشکلات عاطفی بلوغ.....
۴۵	فصل هشتم: مسایل جسمی مربوط به بلوغ.....
۴۵	تصویری از مشکلات جسمی بلوغ.....
۴۷	تدابیر پیشنهادی برای کاهش مشکلات جسمی و غریزی.....
۵۱	فصل نهم: مشکلات شخصیتی نوجوانان.....
۵۲	جایگاه شخصیت در زندگی نوجوان.....
۵۲	عوامل مؤثر در پدید آمدن مشکلات شخصیتی.....
۵۴	تدابیر پیشنهادی برای رفع مشکلات مذکور.....
۵۷	فصل دهم: مشکلات اجتماعی نوجوان.....
۵۷	تصویری از مشکلات اجتماعی بلوغ.....
۵۹	پیشنهادهایی برای کاهش مشکلات اجتماعی نوجوان.....
۶۱	فصل یازدهم: رفتارهای دفاعی.....
۶۲	ویژگی‌های رفتار دفاعی.....
۶۳	عوامل بروز رفتارهای دفاعی.....
۶۴	شیوه‌های مواجهه با رفتارهای دفاعی.....
۶۷	فصل دوازدهم: مشکلات خانوادگی نوجوان.....
۶۷	تصویری از مشکلات خانوادگی نوجوان.....
۶۹	تدابیر پیشنهادی برای حل مشکلات خانوادگی نوجوان.....
۷۱	مراکز مشاوره بسیج در مشکل زدایی خانواده.....
۷۳	فصل سیزدهم: مشکلات دینی و اخلاقی نوجوان.....
۷۳	تصویری از مشکلات دینی و اخلاقی.....
۷۴	تدابیر پیشنهادی برای حل مشکلات مذکور.....

فصل چهاردهم: مسایل شرعی دوره بلوغ	۷۷
مسایل شرعی ضروری	۷۸
روش‌های پیشنهادی (برای تقویت روحیه عمل به مسایل شرعی)	۸۰
۱- جلب اعتماد نوجوان	۸۰
۲- تبیین آثار عمل به مسائل شرعی	۸۱
۳- تأیید عمل صالح	۸۱
۴- همراهی کلام با عمل توسط عاملان	۸۱
۵- بهره‌گیری از توان نوجوانان متعهد و مقید	۸۱
۶- ارائه الگو	۸۲
۷- تبیین دین اسلام به عنوان کامل‌ترین دین الهی	۸۲
فصل پانزدهم: شیوه‌های بهره‌وری بیشتر از دوره بلوغ	۸۳
فصل شانزدهم: بهداشت روانی دوران بلوغ	۸۹
شاخص‌های بهداشت روانی	۹۰
رابطه نیازهای اساسی و بهداشت روانی	۹۱
نیازهای اساسی	۹۱
چگونه نیازهای نوجوان را تشخیص دهیم؟	۹۴
۱- مشاهده معنی‌دار و پیوسته	۹۴
۲- همدلی و همزبانی	۹۵
۳- بازگشت به دنیای درون	۹۵
عوامل مؤثر بر بهداشت روانی	۹۶
ما و بهداشت روانی نوجوان	۹۹
سهم نوجوان در بهداشت روانی خویش چیست؟	۱۰۱
۱- مشخص نمودن هدف زندگی	۱۰۲
۲- تنظیم انتظارات به قدر امکانات	۱۰۲
۳- پرهیز از انتقاد شدید نسبت به خود	۱۰۳
۴- خلوت شخصی (غور در باطن)	۱۰۴
۵- نوجوانان، اولین مشاور خویش	۱۰۴
۶- استفاده از شیوه «تلقین درمانی»	۱۰۵
فهرست منابع	۱۰۷

پیشگفتار

دگرگونی‌ها و پیشرفت جامعه بشری به گونه‌ای است که اگر نهادهای تعلیم و تربیت و مشاوره‌ای بازنگری و بهسازی اجزاء خود را مورد توجه جدی قرار ندهند، سیل تحولات سبب تخریب بنیادهای اساسی اندیشه و عمل آنان خواهد گردید. نظام ارائه خدمات فرهنگی، تربیتی و مشاوره‌ای نیروی مقاومت بسیج می‌تواند با تکیه بر مبانی و اصول متخذه از فرهنگ غنی اسلام به بازسازی و بهبود مستمر برنامه‌ها و اقدامات آموزشی، فرهنگی و مشاوره‌ای اهتمام نموده و بارش باران تحولات را در مسیرهای سالم سازندگی و اصلاح هدایت نماید تا ثمره شیرین آن که ساختن نسلی مؤمن، اندیشمند و پویا در قرن آینده است، رخ نموده و آثار خوشایند تغییرات بهینه در زوایای مختلف زندگی فردی و اجتماعی مردم به ویژه نسل جوان آشکار گردد. ارائه خدمات مشاوره به وسیله مراکز اجرایی و مشاوره

رده‌های امر به معروف و نهی از منکر سراسر کشور اقدامی است در راستای آنچه گفته شد. لذا انتظار می‌رود که مربیان و مشاورین ارجمند بانگاهی نو و متناسب با ویژگی‌های دوران تحول اجتماعی و خصوصیات دوره نوجوانی و بلوغ در اجرای این برنامه سهیم گردیده و با مشارکت مجموعه عناصر مؤثر در مراکز مشاوره و مراکز اجرایی بر اساس اندیشه فراشناختی و روش‌های فعال نسبت به برنامه‌ریزی و اجرای مؤثر در ارائه خدمات مشاوره همت نمایند.

بدیهی است میزان دانش و نوع نگرش افراد تأثیر فزاینده‌ای در تحقق اهداف این برنامه خواهد داشت به همین منظور با تدوین متون آموزشی دوره تربیت مربی مشاوره و تربیت مربی مبارزه با مواد مخدر که در فروردین ماه سال جاری در مشهد مقدس به مرحله اجرا درآمد و تکمیل موضوعات ارائه شده به صورت مدون در جهت ارتقاء بصیرت مربیان و مشاورین عزیز برآمده و با چاپ سری کامل مباحث آموزشی اهتمام به ارتقاء معرفت و پرورش استعدادها و استکمال روحی و استحصال گنجینه‌های عقلی و ذخایر وجودی بسیج نموده تا با تقویت بنیه علمی در راه رشد و معرفت تسهیلات لازم را ایجاد نمایم.

کتاب حاضر با رویکرد نگاه به نوجوان و با بهره‌گیری از کتاب بلوغ و نوجوانی نوشته مؤلفانی چون محمدرضا شرفی، محرم آقازاده و منوچهر فضلی‌خانی در ادامه مباحث مربوط به نوجوانی و بلوغ و آسیب‌شناسی آن که در دوره تربیت مربی مشاوره از مشهد مقدس در فروردین ماه سال ۱۳۸۵ مورد

آموزش قرار گرفت، به رشته تحریر در آمده که قطعاً با مطالعه و رعایت دقیق مفاد آن شاهد شکوفایی جوانان در مراکز مشاوره امر به معروف و نهی از منکر نیروی مقاومت بسیج در سراسر کشور خواهیم بود.

ان شاء الله

مدیر دایره تحقیقات و پژوهش

آمنه سلیقه‌دار

مرداد ماه ۱۳۸۵